

Oponentský posudek

habilitační práce MUDr. Jaroslava Pacovského, Ph.D.

Urologické operační výkony využívané v programu transplantace ledvin

Habilitační práci jsem obdržel ve formě obsáhlé publikace v tvrdé vazbě. Tisk je racionálně uspořádán, layout vazby je kvalitní a moderní, barevné obrázky v dobré kvalitě, stejně jako názorné grafy.

Publikace je přehledně členěna. Prvních 17 článků zahrnuje obsah, velmi užitečné vysvětlení užívaných zkratk, seznam literatury a seznam tabulek, grafů a obrázků – zde autor uvádí prameny a zdroje.

Samostatné kapitoly jsou věnovány:

- Renálnímu selhání a obecné problematice transplantace ledviny
 - Přehledu používaných urologických operačních výkonů
 - Chirurgické stránce transplantace ledviny
 - Urologickým postupům při vlastní transplantaci
 - Urologickým operačním používaným k řešení komplikací transplantace ledviny
- 1) na stranách 20 – 25 autor shrnuje indikační a organizační problematiku transplantace ledviny včetně epidemiologických dat v ČR. Je doplněna vlastní publikací o Akutním selháním ledvin.
 - 2) Stránky 26 -74 věnované urologickým operacím s názvem práce souvisejí jen okrajově, jde spíše o velmi podrobný a kvalitní přehled urologických operací, včetně indikací a názorné obrazové dokumentace operačních situací. Tento úsek by byl vhodný i pro izolovanou publikaci například jako skriptum pro mediky či lékaře zejména jiných oborů k seznámení s možnostmi operační urologie.
Pro zaměření vlastní práce přes velmi kvalitní obsah však nemá větší význam.
 - 3) V kapitole Transplantace ledviny autor nejprve velmi podrobně shrnuje indikaci, provedení a rizika a komplikace transplantace ledviny. Za cenný považuji úsek od strany 94: „Vlastní zkušenosti a publikační výstupy“, kde se věnuje vlastním poznatkům o ischemii ledviny, transplantacím od živých dárců i způsobům odběru ledviny i transplantace od dárců. Publikace jednotlivých problematik jsou in extenso přidány v na konec práce po stránce 174. Výsledky některých částí byly zahrnuty i do mezinárodní Albertsovy metaanalýzy.
 - 4) Dle mého názoru největší význam v souvislosti s užším tématem habilitační práce má kapitola „Specifikace urologických výkonů u nemocných v transplantačním programu“, která začíná na

straně 100 . Autor zřejmě vychází ze zkušenosti specializovaného pracoviště v Hradci Králové, které soustřeďovalo komplikované pacienty v souvislosti s transplantacemi.

Pohled transplantologa na problematiku nefrektomie nefropatické ledviny u ledvin s nádorem, na operace močovodu a močového měchýře a jeho náhrady je cenný i pro ostatní urology pro zvážení strategie léčby před či po transplantaci.

Velmi důležité je i upozornění na problematiku dolních močových cest, jako je subvezikální obstrukce u nemocných s anurií před transplantací, stejně jako karcinomu prostaty. Rovněž striktura uretry je rizikem pozdějšího selhání transplantace.

Problematiku operačních výkonů na dárcovské ledvině před transplantací autor uvádí, že část ledvin má nedostatečnou diagnostiku a úkolem transplantologa je vyloučit ledviny s vysokým rizikem pro příjemce. Jedná se zejména o cysty, i nádory, kdy je třeba nejen vyloučit malignitu, ale odstranit i benigní léze. Onemocnění darované ledviny litiázou či intersticiální patologií je třeba posoudit individuálně. Problematika vícečetných či poškozených močovodů vyžaduje rovněž náročnější techniku operace.

Operace na štěpu je třeba u některých pooperačních komplikací, například u cévních komplikací či poruch drenáže, ale někdy i u akutní tubulární nekrózy. Měla by být dle autora indikována co nejdříve, aby byla snížena zátěž pacienta.

Resekce transplantované ledviny má svá specifika, indikací je obvykle nádor, ale i poruchy obvyklé u vlastní ledviny. Provedení je vždy velmi náročné, pomůckou zde není vzhledem k anatomické poloze ani robot, rizikem komplikací je i imunosuprese. Autor uvádí i možnost alternativní ablace radiofrekvencí.

Další problematikou je řešení nefrolitiázy, autor uvádí denervaci ledviny jako příčinu klinicky němého měštnání i riziko infekce při měštnání a imunosupresi. Navrhuje řešení pomocí extrakorporální litotrypse, endoskopie vždy jen flexibilním ureteroskopem nebo perkutánní přístup.

Problematika močovodu je další částí práce. Únik moči mimo močovod defektem stěny nebo sutury, nekróza močovodu či striktura je závažnou komplikací a autor uvádí doporučené postupy.

Pozornost věnuje i močovému měchýři a větší rozsah má i problematika lymfokély, kde uvádí vlastní zkušenosti včetně statistiky a přiloženého seznamu publikací.

- 5) Specifika urologických výkonů na orgánech mimo transplantovanou ledvinu vycházejí z rizik imunosuprese, v zásadě se však operativa neliší od urologických výkonů u pacientů s vlastní ledvinou.
- 6) V Závěru autor upozorňuje, že péče o pacienty s ledviným selháním vyžaduje spolupráci řady odborností, cílem je dlouhodobé zachování funkce transplantované ledviny i kvality života nemocného.

- 7) V kapitole Literatura je uvedeno 366 publikací, v naprosté většině aktuálních, včetně od českých autorů. Zřejmě extrémně velkým rozsahem seznamu je způsobena ne vždy optimální grafická úprava a sjednocení citační formy.
- 8) 7 originálních publikací autora je uvedeno v příloze, 4 v českých a 3 v zahraničních časopisech. I když byly hodnoceny odbornými recenzenty, pozorně jsem je jako bývalý redaktor časopisu posoudil také a hodnotím je tak, že si kvalitou, originalitou si publikaci plně zaslouží.

Závěr:

Předložená habilitační práce vysoce překračuje svým rozsahem i řešenou problematikou uvedený název. V první části se jedná o komplexní problematiku urologických operací téměř na úrovni operačního atlasu, tato část s tématem souvisí jen nepřímo.

V další části pak MUDr.Pacovský s velkou znalostí tématu shrnuje dlouholeté zkušenosti s transplantací ledviny a s pooperačními komplikacemi. Zde je práce originální a doplněna vlastními poznatky i publikacemi, které jsou přiloženy v plném znění.

Habilitační práci MUDr.Jaroslava Pacovského s názvem „Urologické operační výkony využívané v programu transplantace ledviny“ považuji za kvalitní, originální a plně splňující požadavky na práci pro habilitační řízení.

Domnívám se, že uvedené poznatky by bylo vhodné využít i pro monografii, případně operační část jako skriptu.

V Olomouci 23.11.2019

Doc. MUDr.František Zátūra, Ph.D
Balcárkova 8
779 00 OLOMOUC
E-mail:fz@medkonsult.cz